

პლენარული სხდომის მომხსენებელთა თეზისები

Abstracts of the Plenary Speakers

დიმიტრი ყიფიანი და იმდროინდელი
საანბანე სახელმძღვანელოები

DIMITRI KIPIANI AND ABC TEXTBOOKS
OF THOSE TIMES

გიორგი გოგოლაშვილი

George Gogolashvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი
Arnold Chikobava Institute of Linguistics

საკვანძო სიტყვები: ქართული ენა, სახელმძღვანელო, რეცენზია
Keywords: the Georgian language, textbook, review

XIX საუკუნის ცნობილი საზოგადო მოღვაწე დიმიტრი ყიფიანი აქტიურად იყო ჩაბმული ეროვნული სკოლის ფორმირებაში: 50-იან წლებში იგი ხელმძღვანელობდა სახელმძღვანელოების შემდგენელ კომიტეტთან ჩამოყალიბებულ ქართული ენის განყოფილებას. არქივმა შემოგვინახა დ. ყიფიანის რეცენზიები ვართანოვისა და ი. კერესელიძის საანბანე სახელმძღვანელოებზე; რეცენზენტი მკაცრია და დაუნდობელი ამ რეცენზიებში.

სულ სხვაგვარია დ. ყიფიანის დამოკიდებულება იაკობ გოგებაშვილის „დედაენისადმი“ (1876 წ.). იგი აღიარებს „დედაენას“ საუკეთესო სახელმძღვანელოდ, თუმცა გამოთქვამს ძალიან საქმიან შენიშვნებს, რომლებიც ავტორმა შემდეგ გამოცემებში გაითვალისწინა.

ლიტერატურა:

გოგებაშვილი, ი. (1976). დედაენა. თბილისი: გამომცემლობა „განათლება“.

ყიფიანი, დ. (2019). თხზულებანი, ტ. IV. თბილისი: საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა.

Dimitri Kipiani, a well-known 19th-century public figure, took an active part in the formation of a national school. In the 50s, he was the head of the Georgian Language Department at the Committee for Compiling Textbooks. The archives of the given period have preserved his extremely critical reviews on the ABC textbooks compiled by Vartanov and I. Kereselidze.

By contrast, D. Kipiani's attitude towards Iacob Gogebashvili's Mother Tongue (1876) is quite different; he regards Mother Tongue as the best textbook. Kipiani's valuable suggestions were taken into consideration by the author in the second edition of the book.

References:

Gogebashvili, I. (1876). Dedaena. tbilisi: gamomtsemloba “ganatleba” [Mother Tongue. Tbilisi: Ganatleba Publishing House].

Kipiani, D. (2019). Tkhzulebani, t'. IV. Tbilisi: sakartvelos p'arlament'is erovnuli bibliotek'a [Works, vol. IV. Tbilisi: National Library of the Parliament of Georgia].